

Průvodce

evropskou
občanskou
iniciativou

PŘISPĚJTE K UTVÁŘENÍ EVROPSKÉ UNIE

EVROPSKÁ UNIE

Evropská komise
Generální sekretariát
B-1049 Bruxelles/Brussel
Vypracováno v květnu 2024

Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropské unie

Print: ISBN 978-92-68-16230-9 doi:10.2792/597130 KA-09-24-332-CS-C
Web: ISBN 978-92-68-16264-4 doi:10.2792/163424 KA-09-24-332-CS-N

© Evropská unie, 2024.
Reprodukce je povolena.

ÚVOD

Evropská občanská iniciativa představuje právo každého občana EU zapojit se do tvorby politik EU a zařadit do evropské agendy otázky, které jsou pro ně nejdůležitější. Je to způsob, jak mohou občané iniciovat politickou diskusi a zvýšit povědomí o společných záležitostech, které lidi z různých zemí spojují.

Existují dva způsoby, jak se zapojit: můžete se rozhodnout podepsat probíhající občanské iniciativy, které podporujete – zabere to jen několik minut –, nebo můžete s dalšími občany EU občanskou iniciativu zahájit. Zahájením občanské iniciativy a shromážděním potřebných podpisů vyzvete Evropskou komisi, aby navrhla nové právní předpisy v oblastech, v nichž má Komise pravomoc jednat.

Nástroj byl zaveden v roce 2012 a úspěšné iniciativy již přinesly konkrétní výsledky, včetně legislativních návrhů Evropské komise a řady nelegislativních opatření spojených s konkrétními iniciativami. Začátkem roku 2020 se začala uplatňovat revidovaná pravidla, díky nimž je celý proces přístupnější a organizátoři i podporovatelé jej mohou snáze využívat.

Evropská občanská iniciativa je nástrojem, který vám umožní prosadit své nápady a pomůže nám vytvářet lepší Evropu.

OBSAH

EVROPSKÁ OBČANSKÁ INICIATIVA V KOSTCE

5

JAK EVROPSKOU OBČANSKOU INICIATIVU PODPOŘIT

7

JAK EVROPSKOU OBČANSKOU INICIATIVU ZORGANIZOVAT

9

DOKÁZALA JIŽ EVROPSKÁ OBČANSKÁ
INICIATIVA NĚCO ZMĚNIT?

13

EVROPSKÁ OBČANSKÁ INICIATIVA V KOSTCE

Co se skrývá pod pojmem „evropská občanská iniciativa“?

Evropská občanská iniciativa představuje jedinečný způsob, jak se můžete podílet na utváření EU a vyzvat Evropskou komisi k tomu, aby navrhla nové právní předpisy. Když iniciativa získá jeden milion ověřených podpisů, Komise rozhodne, jaká opatření v dané souvislosti přijme.

Evropská občanská iniciativa se řídí nařízením (EU) 2019/788.

Jaká mohou být témata evropských občanských iniciativ?

Občanská iniciativa se může týkat jakékoli oblasti, v níž má Komise pravomoc navrhopvat právní předpisy, jako je např. životní prostředí, ochrana spotřebitele, zemědělství, rybolov, energetika, doprava, obchod a další.

Kdo může evropskou občanskou iniciativu organizovat?

Iniciativu může zahájit alespoň sedm občanů EU (státní příslušníci země EU), kteří žijí v sedmi různých zemích EU a dosáhli věku, který je opravňuje k účasti ve volbách do Evropského parlamentu. Ve většině zemí EU mohou občané EU volit od 18 let, ale v některých zemích můžete do Evropského parlamentu volit již ve věku 16 nebo 17 let (¹).

Těchto sedm občanů EU může také v jedné ze zemí EU založit právní subjekt, který bude iniciativu spravovat.

Občanské iniciativy nemohou být vedeny již založenými organizacemi, avšak takové organizace mohou iniciativy propagovat nebo podporovat, pokud tak činí transparentním způsobem.

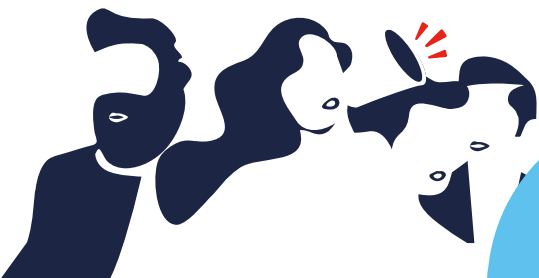
¹ Podrobnosti naleznete zde: https://citizens-initiative.europa.eu/data-requirements_cs

Kdo může evropskou občanskou iniciativu podepsat?

Občanskou iniciativu mohou podepsat všichni občané EU bez ohledu na to, kde žijí, kteří dosáhli věku opravňujícího k účasti ve volbách do Evropského parlamentu (viz výše) (²).

Aby se do demokratických procesů v EU mohli zapojit i mladí lidé, vyzývá Komise země EU, aby snížily minimální věkovou hranici pro podporu iniciativy na 16 let. Více informací najdete na našich internetových stránkách.

² Nemusíte být zapsaní do seznamu voličů, stačí, že dosáhnete požadovaného věku.

JAK EVROPSKOU OBČANSKOU INICIATIVU PODPOŘIT

Podpora iniciativy online nebo v tištěné podobě

Všechny aktuální občanské iniciativy najdete na [internetových stránkách evropské občanské iniciativy](#). Každou iniciativu můžete podpořit pouze jednou.

Organizátoři si mohou vybrat, zda budou podpisy shromažďovat online, nebo v tištěné podobě. Chcete-li iniciativu podpořit, musíte poskytnout následující údaje:

- zemi, jejímž jste státním příslušníkem;
- celé jméno a příjmení a v závislosti na zemi buď datum narození a úplnou adresu, nebo osobní identifikační číslo (číslo dokladu) a druh čísla/dokladu.

Pokud iniciativu podepisujete online, můžete místo toho použít elidentifikaci (eID), jestliže to vaše země umožňuje.

Pokud ji podepisujete na papíře, musíte vyplnit i datum, formulář podepsat a odevzdat jej organizátorům.

V případě podepisování online využívají iniciativy online systém shromažďování podpisů, který spravuje Komise. Systém Komise uplatňuje nejprísnější standardy v oblasti bezpečnosti a ochrany údajů. Komise zajišťuje ochranu osobních údajů v souladu s nařízením EU o ochraně osobních údajů.

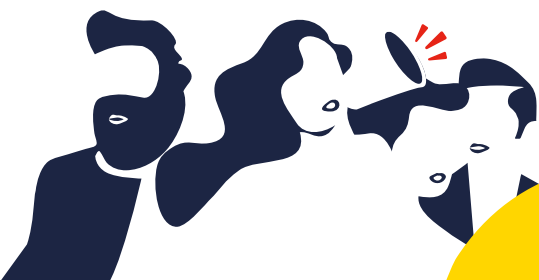
Co se stane s vašimi údaji a jak jsou údaje chráněny?

Pokud iniciativu podpoříte a ta získá více než jeden milion podpisů, bude vaše prohlášení o podpoře zasláno orgánu země vaší státní příslušnosti, který dohlíží na ověřování. Od organizátorů iniciativy, Komise i vnitrostátních orgánů je vyžadováno, aby vaše údaje chránili, a není jim dovoleno zveřejňovat seznam podepisujících osob.

Vnitrostátní orgány musí všechna prohlášení o podpoře nejdéle do tří měsíců po dokončení procesu ověřování zničit.

Údaje podporovatelů iniciativ, které nedosáhnou potřebného počtu podpisů a které nejsou předloženy k ověření, jsou po skončení období shromažďování podpisů vymazány v souladu s maximálními lhůtami pro uchovávání údajů, které stanoví nařízení o evropské občanské iniciativě.

Před podpisem si přečtěte prohlášení o ochraně osobních údajů v tištěné podobě nebo online, abyste byli plně obeznámeni s tím, jak budou vaše údaje zpracovány a jak uplatnit svá práva.

JAK EVROPSKOU OBČANSKOU INICIATIVU ZORGANIZOVAT

Krok 1: PŘÍPRAVA

Nejprve zvažte, zda je evropská občanská iniciativa správným způsobem, jak prosadit váš záměr. Občanská iniciativa musí Komisi vyzývat, aby navrhla nové právní předpisy, a musí se jednat o [problematicku, v níž má Komise pravomoc jednat](#) ⁽³⁾.

Pokud váš záměr tyto předpoklady nesplňuje, zvažte jiné způsoby, jak se na instituce EU obrátit. Více informací na toto téma naleznete na [internetových stránkách Komise](#) ⁽⁴⁾.

Před zahájením iniciativy je třeba vytvořit skupinu organizátorů složenou z nejméně sedmi občanů EU, kteří dosáhli věku, který je oprávněný k účasti ve volbách do Evropského parlamentu, a kteří žijí v nejméně sedmi různých zemích EU (členové skupiny nemusí být státními příslušníky sedmi různých zemí EU).

V žádosti o registraci občanské iniciativy uveďte členy skupiny a vyberte zástupce a náhradníka, kteří budou jménem skupiny komunikovat a jednat. Je-li iniciativa zaregistrována, jména všech členů a e-mailové adresy zástupce a náhradníka se zveřejní na internetových stránkách evropské občanské iniciativy.

Ke správě vaší iniciativy můžete také založit právní subjekt.

Další tipy a rady pro přípravu iniciativy najdete na [fóru evropské občanské iniciativy](#) ⁽⁵⁾, kde naleznete podpůrné materiály, získáte odborné poradenství a můžete se sdružit s podobně smýšlejícími osobami.

⁵ Navštivte stránku: https://citizens-initiative-forum.europa.eu/_cs

³ Informace o pravomocích Komise najdete zde: https://citizens-initiative.europa.eu/faq-eu-competences-and-commission-powers_cs

⁴ Více informací o alternativních způsobech, jak se obrátit na EU nebo ji ovlivnit, naleznete zde: https://commission.europa.eu/about-european-commission/get-involved_cs

Krok 2: REGISTRACE INICIATIVY

Až budete připraveni iniciativu předložit, požádejte Komisi, aby ji zaregistrovala

prostřednictvím internetových stránek evropské občanské iniciativy a vytvořila vám organizátorský účet. Při podání žádosti o registraci prostřednictvím svého účtu musíte uvést:

- název iniciativy (maximálně 100 znaků);
- popis cílů iniciativy (maximálně 1 100 znaků) – můžete připojit i přílohu, v níž uvedete informace o předmětu, cílech a pozadí iniciativy (maximálně 5 000 znaků);
- ustanovení smluv o EU, které považujete za relevantní pro navrhované opatření ⁽⁶⁾;
- osobní údaje a doklady nejméně sedmi organizátorů (celé jméno a příjmení, poštovní adresa, státní příslušnost a datum narození), s výslovným uvedením zástupce a náhradníka a jejich e-mailových adres a telefonních čísel;
- jména ostatních členů skupiny organizátorů;
- u všech členů skupiny doklad o zemi jejich státní příslušnosti a zemi bydliště;

⁶ Více informací o smlouvách o EU naleznete na stránce https://citizens-initiative.europa.eu/faq-eu-competences-and-commission-powers_cs

- případně doklady, které prokazují vytvoření právního subjektu pověřeného správou iniciativy, a skutečnost, že zástupce může jednat jeho jménem;
- veškeré zdroje financování a podpory vaší iniciativy, které jsou v okamžiku registrace známe.

Můžete rovněž připojit doklad s dalšími informacemi, jakož i návrh právního aktu.

Registrace neprobíhá automaticky. Komise váš návrh zkontroluje, aby se ujistila zejména o tom, že:

- vaše skupina organizátorů byla vytvořena správně (za každého člena musíte předložit doklad o zemi státní příslušnosti a zemi bydliště);
- vaše iniciativa spadá do pravomoci Komise předkládat návrhy právních aktů;
- iniciativa není urážlivá, neopodstatněná, šikanózní či není v rozporu s hodnotami EU uvedenými ve smlouvách o EU ⁽⁷⁾ nebo právy zakotvenými v Listině základních práv Evropské unie.

Komise má na registraci navrhované iniciativy dva měsíce. Pokud však váš návrh zcela nespadá do pravomoci

⁷ Článek 2 Smlouvy o Evropské unii: „Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.“

Komise, máte možnost svůj návrh upravit a máte další dva měsíce na to, abyste na něm pracovali a znovu jej předložili. Poté může Komise iniciativu zcela nebo částečně zaregistrovat nebo registraci zamítnout.

Jakmile je vaše iniciativa zaregistrována, Komise o tom informuje zástupce skupiny a náhradníka a vaši iniciativu zveřejní na internetových stránkách evropské občanské iniciativy.

Komise tuto iniciativu bezplatně přeloží do všech úředních jazyků EU. To vám pomůže během kampaně při shromažďování podpisů v celé EU.

Krok 3: ZÍSKÁNÍ PODPORY

Musíte získat podporu od nejméně jednoho milionu občanů EU a v alespoň sedmi zemích EU musíte dosáhnout minimálního počtu podepsaných osob. Podepsané osoby musí vyplnit zvláštní formulář o podpoře.

Můžete si zvolit den, odkdy začnete prohlášení o podpoře shromažďovat. Toto datum musí být ve lhůtě šesti měsíců od registrace iniciativy. Prohlášení o podpoře můžete shromažďovat po dobu až 12 měsíců.

Jestliže chcete prohlášení o podpoře své iniciativy shromažďovat v tištěné podobě, můžete si ze svého organizátorského účtu stáhnout k tomu určené formuláře. Tyto formuláře jsou k dispozici ve všech úředních jazycích EU.

Ke shromažďování prohlášení o podpoře online využijte bezplatný online systém provozovaný Komisí. Tento systém je plně funkční a nabízí několik možností, jak si jej upravit.

Prohlášení o podpoře shromážděte co nejvíce, neboť některá z nich mohou být během procesu následného ověřování prohlášena za neplatná, např. pokud je stejnou osobou předloženo více prohlášení.

Ochrana údajů

Během celého procesu musíte dodržovat právní předpisy o ochraně údajů. Více informací naleznete v pokynech pro organizátory na internetových stránkách evropské občanské iniciativy.

Minimální počet podepsaných osob v jednotlivých zemích

Prohlášení o podpoře nemusíte sbírat ve všech zemích EU. Minimálního počtu podepsaných osob však musí být dosaženo v alespoň sedmi zemích EU. [Prahové hodnoty](#) pro jednotlivé země jsou k dispozici na internetových stránkách evropské občanské iniciativy ⁽⁸⁾.

Do požadovaného počtu jednoho milionu podepsaných osob se započítávají i prohlášení o podpoře shromážděná v zemích, kde prahové hodnoty nebylo dosaženo.

Krok 4: OVĚŘENÍ PROHLÁŠENÍ O PODPOŘE

Pokud během období shromažďování získáte alespoň jeden milion prohlášení o podpoře, musíte v zemích, kde dosáhnete prahových hodnot, požádat příslušné vnitrostátní orgány, aby potvrdily počet platných prohlášení o podpoře za danou zemi.

Prohlášení o podpoře musíte předložit k ověření do tří měsíců od konce období shromažďování.

⁸ https://citizens-initiative.europa.eu/thresholds_cs

Na vaši žádost předá Komise vnitrostátním orgánům prohlášení o podpoře shromážděná online prostřednictvím online systému shromažďování.

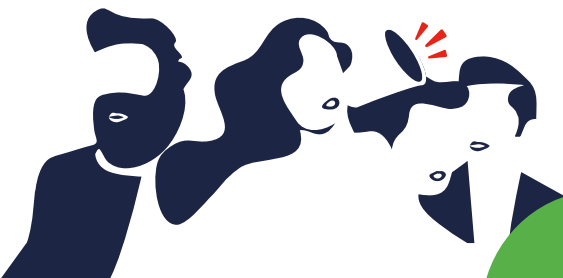
Prohlášení o podpoře shromážděná v tištěné podobě můžete vnitrostátním orgánům zaslat pomocí zabezpečeného systému pro výměnu souborů, který Komise dává bezplatně k dispozici.

Vnitrostátní orgány mají na potvrzení počtu platných prohlášení o podpoře tři měsíce. Vydají vám osvědčení s celkovým počtem ověřených podpisů.

Krok 5: PŘEDLOŽENÍ INICIATIVY

Pokud jste získali minimální počet prohlášení o podpoře, musíte Komisi ve lhůtě tří měsíců od ukončení fáze ověřování předložit svoji iniciativu a osvědčení vydaná vnitrostátními orgány.

Krok 6: ODPOVĚĎ NA INICIATIVU

Komise má šest měsíců na to, aby vaši iniciativu přezkoumala a reagovala na ni. Komise si s vámi do jednoho měsíce od data

předložení iniciativy sjedná schůzku a ve lhůtě tří měsíců se zúčastníte veřejného slyšení v Evropském parlamentu. Obě instituce vám poskytnou příležitost vaši iniciativu představit a podrobně se vyjádřit k vašim cílům. O iniciativě může rovněž jednat Evropský parlament na plenárním zasedání a může o ní přijmout usnesení.

Komise po přezkoumání iniciativy vypracuje formální odpověď, v níž uvede, jaká opatření případně hodlá podniknout, a uvede důvody, jakož i harmonogram těchto opatření. Tuto odpověď formálně přijme a zveřejní ji ve všech úředních jazycích EU.

Pokud Komise hodlá v reakci na občanskou iniciativu navrhnout právní předpis, podnikne k přípravě svého návrhu patřičné kroky, například uspořádá [veřejné konzultace](#) a [posouzení dopadů](#).

Poté, co Komise návrh přijme, předloží jej Evropskému parlamentu a Radě (nebo v některých případech pouze Radě). Ty musí návrh také přijmout, aby se z něho stal [platný právní předpis](#) ⁽⁹⁾.

DOKÁZALA JIŽ EVROPSKÁ OBČANSKÁ INICIATIVA NĚCO ZMĚNIT?

Některé z iniciativ, kterým se podařilo získat potřebný počet podpisů, vedly k přijetí nových právních předpisů a další přinesly jiné smysluplné výsledky. Několik příkladů:

V reakci na iniciativu „Právo na vodu“ ([Right2Water](#)) se Komise zavázala, že zvýší úsilí o zajištění plného provádění právních předpisů EU o vodě, a přijala návrh na revizi směrnice EU o pitné vodě, která zemím EU ukládá povinnost zajistit Evropanům včetně zranitelných skupin přístup k nezávadné pitné vodě.

Tato směrnice vstoupila v platnost v lednu 2021 a členské státy ji byly povinny provést ve vnitrostátním právu do ledna 2023.

⁹ Viz: <https://eur-lex.europa.eu/CS/legal-content/su-mmary/legislative-procedures.html>

Díky iniciativě „Zakažte glyfosát“ ([Ban glyphosate and protect people and the environment from toxic pesticides](#)) Komise v roce 2017 navrhla právní předpis o transparentnosti a udržitelnosti hodnocení rizika ze strany EU v potravinovém řetězci. Ten zlepšuje transparentnost vědeckých studií, které pomáhají při rozhodování o povolení látek, které mohou skončit v našich potravinách, jako jsou přídatné látky nebo pesticidy. Toto „nařízení o transparentnosti“ platí od března 2021.

Iniciativa „Zastavme odstraňování žraločích ploutví – zastavme obchodování s nimi“ ([Stop Finning – Stop the Trade](#)) vyzvala k zákazu dovozu, vývozu a tranzitu žraločích ploutví oddělených od těl. V červenci 2023 se Komise zavázala zahájit posouzení dopadů tohoto zákazu. Začátkem roku 2024 pak zveřejnila dotazníky pro zúčastněné strany a veřejnou konzultaci. Na základě jejich výsledků zváží Komise další kroky a zároveň bude usilovat o co nejlepší prosazování stávajících pravidel týkajících se ochrany žraloků a osloví mezinárodní partnery s cílem snížit celosvětovou spotřebu žraločích ploutví.

V reakci na iniciativu „Zachraňte kosmetiku bez krutosti – zachovejte Evropu bez testování na zvířatech“ ([Save Cruelty Free Cosmetics – commit to a Europe without animal testing](#)) se Komise zavázala zahájit řadu opatření, která urychlí omezení testování na zvířatech ve výzkumu, vzdělávání a odborné přípravě, a pracovat na plánu k nahrazení testování na zvířatech při posuzování chemické bezpečnosti. Organizátoři této evropské občanské iniciativy jsou úzce zapojeni do konzultačního procesu a v prosinci 2023 se zúčastnili semináře o tomto plánu.

Evropská občanská iniciativa vám umožňuje ovlivnit politiky EU a životy lidí v EU. Zahajte nebo podpořte iniciativu, aby se něco změnilo!

Chopte se iniciativy!

DALŠÍ INFORMACE

Internetové stránky evropské občanské iniciativy

https://citizens-initiative.europa.eu/_cs

Na těchto stránkách najdete:

- informace o všech občanských iniciativách seřazené podle jejich statusu, včetně odpovědí Komise;
- podrobné informace o pravidlech a pokynech, jimiž se občanské iniciativy řídí, a nejčastěji kladené otázky;
- seznam příslušných orgánů a kontaktních míst v každé zemi EU;
- pro organizátory iniciativ přístup k organizátorskému účtu, jehož prostřednictvím můžete podat žádost o registraci iniciativy a spravovat ji, jakmile ji Komise registruje;
- reklamní materiály včetně vzdělávací sady pro školy „Demokracie EU v praxi – Vyjádřete svůj názor za pomoci evropské občanské iniciativy“;
- informace o ambasadorech evropské občanské iniciativy a vnitrostátních kontaktních místech a nejnovější informace o evropské občanské iniciativě.

Fórum evropské občanské iniciativy

https://citizens-initiative-forum.europa.eu/_cs

Fórum nabízí praktické tipy a triky ohledně fungování evropské občanské iniciativy, odborné poradenství a pomoc, zkušenosti z jiných iniciativ a setkávání lidí, kteří se chtějí zapojit do organizátorské skupiny.

Zpravodaj

Máte-li zájem o aktuální informace, [přihlaste se k odběru zpravodaje](#) na stránkách evropské občanské iniciativy.

Europe Direct

Tel. 00 800 6 7 8 9 10 11 (*)

E-mail nebo chat: https://european-union.europa.eu/contact-eu_cs

Můžete také kontaktovat pobočku Europe Direct ve vaší zemi. Najdete ji na adrese:

https://european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_cs?topics=1040

(*) Za většinu hovorů se neplatí, někteří operátoři, telefonní automaty nebo hotely si však mohou účtovat poplatky.

Důležité upozornění

Tato publikace obsahuje všeobecné informace o pravidlech a podmínkách platných pro evropskou občanskou iniciativu. Její obsah není právně závazný a poskytované informace nejsou nutně vyčerpávající.

Podrobná pravidla týkající se evropské občanské iniciativy jsou stanovena v nařízení (EU) 2019/788:

<https://europa.eu/!tU34yK>

Evropská
občanská
iniciativa

KA-09-24-332-CS-N

CHOPTÉ SE INICIATIVY!

EVROPSKÁ OBČANSKÁ INICIATIVA

Přispějte k utváření Evropské unie

Úřad pro publikace
Evropské unie

ISBN 978-92-68-16264-4
doi:10.2792/163424